

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 15CoP/3/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2122206772
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Blanka Podmajerská
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2122206772.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a členiek senátu Mgr. Patrície Železníkovej a Mgr. Aleny Čakváriovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpené opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, dieťa rodičov – matka: B. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. XX, E. a otec: F. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXXX/XXX, H., o zvýšenie výživného, na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 18.01.2023, č.k. 61P/28/2022-52, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa **zrušuje** a vec sa **vracia** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. V napadnutom rozsudku súd prvej inštancie s účinnosťou od 21.10.2022 zvýšil výživné otca na maloletého A. zo sumy 140 eur na sumu 180 eur mesačne, ktoré výživné uložil otcovi platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky (výrok I.), nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 21.10.2022 do 31.01.2023 vo výške 134,19 eur otcovi povolil zaplatiť v splátkach vo výške 20 eur mesačne spolu s bežným výživným s tým, že neuhradením ktorejkoľvek splátky riadne a včas sa stane zročným celý dlh (výrok II.), deklaroval zmenu rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 29.11.2018, č.k. 32P/59/2018-29 v časti bežného výživného na maloletého A. (výrok III.) a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok IV.).

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej „Zákon o rodine“), § 232 ods. 2, 3, 4 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej „C.s.p.“), keď po vykonanom dokazovaní zistil, že Okresný súd Trnava rozsudkom zo dňa 29.11.2018, č.k. 32P/59/2018-29 schválil rodičovskú dohodu, na základe ktorej bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matky a otec sa zaviazal na platenie výživného vo výške 140 eur mesačne, v danom čase bol maloletý žiakom 6. ročníka ZŠ, matka bola nezamestnaná, poberala dávku v nezamestnanosti, mala ešte jednu vyživovaciu povinnosť k plnoletej dcére, otec sa so synom nestretával, mal vyživovaciu povinnosť ešte k maloletému synovi I. a poberal príjem 650 - 700 eur. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že v čase aktuálneho rozhodovania súdu uplynulo obdobie viac ako 4 rokov, maloletý nastúpil na strednú školu, jeho bežné výdavky matka vyčíslila na sumu 495 eur (strava 230 eur, strava v škole 30 eur, vitamíny 25 eur, cestovné do školy 20 eur, oblečenie 70 eur, hygiena 30 eur, telefón 20 eur, vreckové + voľný čas + kultúra 50 eur, pomôcky do školy + ZRPŠ 120 eur ročne, t.j. 10 eur mesačne, stužková 10 eur mesačne) a mimoriadne výdavky na sumu 1 775 – 1 975 eur. Matka v konaní uvádzala, že jej finančné možnosti jej nedovoľujú platiť výdavky na bývanie (býva u bývalého priateľa, ktorému na bývanie neprispieva), strojček a mimoškolské aktivity. Matka je zamestnaná s priemerným čistým mesačným príjmom 1 060,62 eur (vrátane daňového bonusu), poberať prídavky na dieťa vo výške 30 eur mesačne, okrem maloletého nemá inú vyživovaciu povinnosť, nevlastní žiadne nehnuteľnosti ani hnuťelné veci výraznejšej hodnoty. Otec je zamestnaný od 01.01.2023 v Hodoníne s čistým mesačným príjmom 800 eur, od 09/2021 do 03/2022 bol na rodičovskej dovolenke a poberal materské, následne do 01.01.2023

bol nezamestnaný a poberal dávky v nezamestnanosti, skúšal si prácu u nového zamestnávateľa. Má ďalšie dve vyživovacie povinnosti k maloletým deťom I. (9 rokov) a J. (3 roky), spolu s manželkou v bezpodielovom spoluvlastníctve vlastní rodinný dom v H., ktorý stavali asi pred 13 rokmi, tento je zaťažený záložným právom banky na zabezpečenie hypotekárneho úveru, spolu s manželkou vlastní motorové vozidlá Mercedes ML, 13 ročné a Kia Sorento, 7 ročné. Motorové vozidlo Kia Sorento kupovali v r. 2016 za 34 000 eur, resp. 31 000 eur (tvrdenia otca v tejto sume sa rôznia), časť peňažných prostriedkov dostali darom, splácajú pôžičku na auto 150 eur mesačne.

3. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie dospel k záveru, že je potrebné zvýšiť výživné na maloleté dieťa, nakoľko od poslednej úpravy došlo k podstatnej zmene pomerov na strane maloletého, ktorá vyplýva z jeho vyššieho veku, prechodom na vyšší stupeň vzdelávania (strednú školu), a tým spojeným zvýšením nákladov, ako aj rastom spotrebiteľských cien. Konštatoval, že podľa skutočností všeobecne známych a známych súdu z jeho činnosti posúdil bežné náklady uvádzané matkou na maloleté dieťa v tomto konaní ako dôvodné vo výške 375 eur, pozostávajúce z položiek strava 150 eur, strava v škole 30 eur, vitamíny 15 eur, cestovné do školy 20 eur, oblečenie 50 eur, hygiena 20 eur, telefón 20 eur, vreckové + voľný čas + kultúra 50 eur, pomôcky do školy + ZRPŠ 120 eur ročne, t.j. 10 eur mesačne, stužková 10 eur mesačne, súčasne prihliadajúc na možnosti a schopnosti rodičov. Mal za to, že vyššie výdavky na maloleté dieťa by boli odôvodnené v prípade, ak by v konaní boli preukázané osobitné skutočnosti (napr. nepriaznivý zdravotný stav a pod.), a ak by to možnosti a schopnosti rodičov umožňovali, čo však v konaní preukázané nebolo. Nepravdivé výdavky na strojček 1 500 - 1 700 eur a lyžiarsky výcvik 275 eur sa v tak vysokej sume nevyskytujú každý rok, preto súd prvej inštancie tieto mimoriadne výdavky pre určenie výšky výživného rozdelil na 2 roky, čo predstavuje sumu 73,96 - 82,29 eur mesačne. Bežné výdavky a alikvótna časť mimoriadnych výdavkov tak spolu predstavujú sumu 448,96 - 457,29 eur, t.j. v priemere cca 450 eur mesačne. Súd prvej inštancie zistil a konštatoval aj podstatnú zmenu pomerov od posledného rozhodnutia súdu na strane matky, ktorej odbudla vyživovacia povinnosť k plnoletej dcére a zároveň sa matka zamestnala, čím došlo k zvýšeniu jej príjmu, a tiež aj na strane otca, ktorému pribudla vyživovacia povinnosť k ďalšiemu dieťaťu.

4. Vychádzajúc z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie považoval za primerané určenie bežného výživného vo výške 180 eur mesačne, pri určení ktorej rozsahu prihliadal na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Keďže o maloleté dieťa sa osobne stará matka a otec sa aktívne nepodieľa na výchove dieťaťa, s dieťaťom sa vôbec nestretáva, v zmysle súdnej praxe by sa mal podieľať na výdavkoch vo vyššom rozsahu ako matka, a to v rozsahu približne 2/3 výdavkov. Konštatoval, že časť výdavkov maloletého je pokrytá plneniami štátu, a to príspevkom na dieťa a daňovým bonusom, čo do 01.01.2023 predstavovalo 70 eur mesačne a od 01.01.2023 predstavuje 200 eur mesačne. Výdavky na maloletého tak od 01.01.2023, nekryté rodinným prídavkom a daňovým bonusom, predstavujú 250 eur mesačne, z čoho 2/3 predstavujú sumu 167 eur mesačne (do 31.12.2022 predstavovali sumu 380 eur mesačne, z čoho 2/3 predstavovali sumu 253,33 eur mesačne). Na základe uvedeného súd prvej inštancie tak považoval výživné vo výške 180 eur zodpovedajúce výdavkom na maloletého od 01.01.2023 súčasne konštatujúc, že hoci do 31.12.2022 by bolo s prihliadnutím na výdavky maloletého primerané výživné na maloletého vo vyššej výške, platenie vyššieho výživného nezodpovedalo možnostiam a schopnostiam otca, ktorý bol v tom čase nezamestnaný.

5. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie ďalej uviedol, že určené výživné považuje za primerané aj možnostiam a schopnostiam otca. Otec v čase rozhodovania súdu dosahoval príjem 800 eur mesačne (tento nedosahoval od začiatku konania), má tri vyživovacie povinnosti. Podľa súdnej praxe výživné na všetky maloleté deti má predstavovať 20 - 30% z príjmu povinného rodiča, t.j. v prípade otca max. sumu vo výške 266,67 eur na všetky tri maloleté deti, čo by v prípade rovnosti nákladov na maloleté deti predstavovalo sumu 88,89 eur na 1 dieťa. Hoci súd prvej inštancie bral v úvahu, že maloletý A. je najstarší z vyživovaných detí a otec sa oňho osobne nestará, je zrejmé, že zo sumy 266,67 eur by ani po podrobnom skúmaní nákladov na každé jedno vyživované dieťa nemohlo matematicky vyjsť na maloletého A. suma vyššia ako 180 eur; na základe uvedeného z dôvodu hospodárnosti konania potom neskúmal podrobne výdavky na každé z otcových detí. Pri určení výšky výživného prihliadol na to, že otec spolu s manželkou vlastní dve motorové vozidlá vyššej, resp. vyššej strednej triedy, ktoré nezodpovedajú príjmom otca a splácajú pôžičku na auto vo výške 150 eur mesačne. Výživné na maloleté dieťa má pritom prednosť pred akýmikoľvek inými výdavkami rodičov. Otec je spolu s manželkou tiež vlastníkom rodinného domu, zaťaženého záložným právom k hypotéke, čo síce nepredstavuje nadštandardný výdavok, avšak z vykonaného dokazovania vyplýva, že majetkové pomery otca sú

vyššie, ako majetkové pomery matky. Napokon súd prvej inštancie prihliadol aj na samotné vyjadrenia otca v konaní, ktorý uvádzal, že je ochotný a schopný platiť výživné na maloletého vo výške 180 eur mesačne.

6. Určené výživné súd prvej inštancie považoval primerané aj možnostiam a schopnostiam matky, ktorá má jednu vyživovaciu povinnosť, poberá čistý mesačný príjem bez daňového bonusu vo výške 1 004,01 eur, t.j. má vyšší príjem ako otec, ktorý má 3 vyživovacie povinnosti, zároveň sú však majetkové pomery otca vyššie ako majetkové pomery matky. Konštatoval, že v prípade bežného výživného otca vo výške 180 eur, výdavkoch na maloletého vo výške 450 eur a daňového bonusu a prídavkov na dieťa vo výške 200 eur, bude matka znášať výdavky na maloletého vo výške 70 eur mesačne, pričom takto určená suma výživného bude umožňovať matke platiť výdavky na bývanie ako aj podieľať sa na mimoriadnych výdavkoch maloletého. Hoci matka uvádzala, že výživné 180 eur nie je postačujúce a nebude schopná vyššie uvedené výdavky platiť, súd prvej inštancie poukázal na neprimerané výdavky na stravu, uvádzané matkou vo výške 600 eur pre 2 osoby + 90-120 eur obedy matky + 30 eur školská strava. Matka tak v konaní uvádzala výdavky na 2 osoby vo výške 720 -750 eur, pričom na stravu matky po vyčíslení výdavkov na maloletého má pripadať suma vo výške 460 - 490 eur, čo podľa názoru súdu nepredstavuje primerané výdavky na stravu (najmä s prihliadnutím na príjem a majetkové pomery matky). V prípade zníženia týchto výdavkov na primeranú sumu (5-6 eur na 1 osobu na deň), by matka mala byť schopná zo svojho príjmu platiť výdavky na bývanie pre seba aj maloletého, ako aj podieľať sa na mimoriadnych výdavkoch maloletého.

7. S poukazom na uvedené súd prvej inštancie uzavrel, že od posledného rozhodnutia súdu došlo k podstatnej zmene pomerov na strane maloletého, matky aj otca, čo odôvodňuje zvýšenie výživného otca na maloletého a za primerané považoval zvýšiť výživné na sumu 180 eur, a to tak za obdobie od začatia konania do 31.12.2022 (kedy bol síce otec nezamestnaný, avšak boli nižšie prídavky na maloletého a nižší daňový bonus, teda výdavky na maloletého nekryté pomocou štátu boli vo vyššej výške a otec uvádzal, že je ochotný a schopný platiť výživné vo výške 180 eur mesačne), tak aj za obdobie od 01.01.2023 (odkedy je otec zamestnaný a stúpila pomoc štátu, výživné tak zodpovedá výdavkom maloletého, ako aj možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom rodičov). Za dôvodné nepovažoval zvýšenie výživného späťne pred začatím konania, nakoľko v konaní neboli preukázané žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa. V odôvodnení rozhodnutia napokon vyčísľil nedoplatok otca na zročnom výživnom za 11 dní v mesiaci október a mesiace november až január (40 eur mesačne), ako rozdiel vo výživnom stanovenom súdom v rozhodnutí (180 eur) a výživným hradeným otcom podľa pôvodného rozhodnutia (140 eur), t.j. nedoplatok za celé obdobie predstavuje sumu vo výške 134,19 eur. Súd prvej inštancie z dôvodu, aby neohrozil platenie bežného výživného, povolil otcovi splácať nedoplatky v splátkach spolu s bežným výživným pod hrozbou straty výhody splátok v prípade, že nezaplatí čo i len jednu splátku.

8. O trovách konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej „C.m.p.“).

9. Proti rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie matka maloletého navrhujúc, aby odvolací súd po vykonanom dokazovaní rozhodol o tom, že výživné otca na maloletého A. sa s účinnosťou od 21.10.2022 zvyšuje zo sumy 140 eur na sumu 240 eur mesačne a nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 21.10.2022 otcovi povolí splácať v splátkach vo výške 20 eur mesačne spolu s bežným výživným s tým, že neuhradením ktorejkoľvek splátky riadne a včas sa stane zročný celý dlh. Poukazujúc na § 78 ods. 1, 3, § 75 ods. 1, 2 Zákona o rodine, § 62 ods. 1 C.m.p., § 365 ods. 1 písm. d/, e/, f/, h/ C.s.p. matka uviedla že konajúci okresný súd v napadnutom rozhodnutí dostatočne neuplatnil inkvizičných princíp, pokiaľ ide o zistenie skutočných majetkových pomerov otca. V ods. 4 odôvodnenia rozsudku súd uvádza, že otec dieťaťa sa na stretnutí v rámci Cochemského modelu nezúčastnil napriek tomu, že bol o termíne upovedomený. Ako však vyplýva z vykonaných dôkazov, z tohto stretnutia sa otec ospravedlnil s odôvodnením, že bol pracovne zaneprázdnený, napriek tomu že bol v tom čase oficiálne nezamestnaný. Podľa ods. 6 odôvodnenia otec predložil rozpis výdavkov, podľa ktorého je ich súčet najmenej 1 939,20 eur a napriek tomu, že tieto výdavky značne prekračujú deklarovaný príjem otca, súd nemal potrebu sa bližšie zaoberať a skúmať tento nesúlad (rozpor medzi deklarovanými príjmami a výdavkami povinného), a to i popri zohľadnení príjmu manželky otca. V ods. 15 odôvodnenia napadnutého rozsudku súd poučuje matku o primeraných výdavkoch na stravovanie, v súvislosti s čím matka poukázala na Opatrenie ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 432/2022 Z.z. o sumách stravného,

podľa ktorého sú sumy stravného pri pracovnej ceste pre časové pásmo 5 až 12 hod. 10,10 eur. Mala za to, že pri analogickej aplikácii je súdom prvej inštancie navrhnutá suma neprimerane nízka, keď matka navrhuje vystačiť na celý deň s výdavkami na stravovanie vo výške 75% stravného pre pracovnú cestu v trvaní do 12 hod.. Zdôraznila, že otec a jeho manželka sú majiteľmi dvoch motorových vozidiel vyššej, resp. vyššej strednej triedy, náklady na tieto vozidlá, mesačná splátka na autá vo výške 150 eur je uvedená vo výdavkoch otca, ktoré nezodpovedajú príjmom otca, súd vo svojom rozhodnutí nezohľadnil. Pokiaľ pri určení výživného súd prvej inštancie zohľadnil skutočnosť, že matka je poberateľkou prídavku na dieťa, môže si uplatniť daňový bonus na dieťa a uvádza pri prepočtoch, že do 01.01.2023 sa vyplácal daňový bonus vo výške 70 eur opomenul, že daňový bonus tejto výške bolo možné uplatniť na dieťa vo veku do 15 rokov. Maloletý, ktorému sa má poskytovať výživné však už dovŕšil 15 rokov veku, a preto si matka mohla uplatniť daňový bonus vo výške 70 eur len od 01.07.2022 do 04.08.2022 a od toho času do 31.12.2022 len vo výške 40 eur. Následné prepočty, ktorými súd odôvodňuje výšku výživného v tomto období sú tak potom nesprávne. Pokiaľ ide o zohľadnenie dávok štátnej sociálnej podpory a daňového bonusu, súd nárast týchto plnení zohľadňoval len v prípade matky, pritom tieto dávky zvyšujú aj príjem otca, resp. jeho domácnosti (príjmy zo sociálneho zabezpečenia predstavujú príjem bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a teda sú aj príjmom otca). Súd prvej inštancie pri rozhodnutí nezohľadnil skutočnosť, že maloletý si vyžaduje mimoriadne výdavky, ktoré matka nemôže uhradiť len zo svojho príjmu (najmä zubný strojček). Rozhodnutie súdu vystavuje maloletého do situácie, keď si strojček nebude môcť dovoliť, čo určite nezohľadňuje najlepší záujem dieťaťa. Matka v odvolaní napokon uviedla, že otec sa v minulosti nikdy nepodieľal na mimoriadnych výdavkoch maloletého, ktorého nekontaktuje, ignoruje aj jeho sviatky či Vianoce, čo nie priaznivo vplyva na psychiku dieťaťa. Navyiac, pri rozhodovaní súd prvej inštancie opomenul návrh kolízneho opatrovníka, ktorý z pozície zástupcu maloletého navrhoval výživné vo výške 240 eur mesačne.

10. Otec v písomnom vyjadrení sa k odvolaniu matky navrhol rozhodnutie súdu prvej inštancie ako správne potvrdiť uvádzajúc, že na základe tohto rozhodnutia začal platiť na syna zvýšené výživné. K odvolacím námietkam matky uviedol, že výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku sa nevzdal bez dôvodu, začal sa starať o maloletú dcéru, nastúpil na materskú dovolenku z dôvodu, že manželka bola vyzvaná na nastúpenie do práce, ktorú vykonávala pred narodením a v prípade nenastúpenia by stratila svoju pracovnú pozíciu, prípadne by s ňou bol ukončený pracovný pomer. Pokiaľ ide o jeho neúčast na stretnutí v rámci Cochemského modelu, z tohto sa ospravedlnil z dôvodu, že na uvedený termín mal skoršie dohodnuté stretnutie v Čechách na 2 dni za účelom hľadania práce a obhliadku konkrétnej ponúkanej práce. Výdavky predložené súdu v konaní sú pravdivé, nie sú vymyslené, i keď momentálne prekračujú jeho príjem. Na platení výdavkov sa podieľa aj jeho manželka, čiastočne vypomáha matka manželky a starí rodičia. Matka tiež žije niekoľko rokov v spoločnej domácnosti s priateľom, ktorý sa tiež podieľa na ich spoločných výdavkoch. K výdavkom matky na stravovanie otec uviedol, že v takom prípade by aj jeho štvorčlenná rodina potrebovala 1 400 eur mesačne len na stravovanie. S manželkou sú držiteľia dvoch motorových vozidiel, jedno vozidlo bolo zakúpené po havárii, druhé ako 12 ročné, čo zodpovedalo jeho nízkej kúpnej cene. Za jedno vozidlo je mesačná splátka 150 eur, na druhé vozidlo prispela svokra, jedno auto potrebuje manželka na odvoz detí do škôlky, školy, na krúžky a na rýchly presun do práce a z práce, otec potrebuje vozidlo pre výkon svojej práce a s tým spojené ťahanie ťažkého vozíka za vozidlom. Otec konštatoval, že tak ako spoločný syn, tak aj jeho ďalšie dve deti budú potrebovať niekedy aj mimoriadne zvýšené výdavky, preto s touto alternatívou musia počítať pri minimálnych úsporách na nepredvídané výdavky detí. K tvrdeniam matky, že sa nikdy v minulosti nepodieľal na mimoriadnych výdavkoch otec uviedol, že po roku od narodenia syna odišiel zo spoločnej domácnosti, v ktorej žili aj ďalšie 2 deti matky, títo zostali bývať v trojizbovom byte otca asi 2 roky, počas tohto obdobia otec platil všetky náklady na byt (nájomné, energie, úver a ďalšie). Na syna platil 1000 Sk, na svoje 2 staršie deti dostávala matka od bývalého manžela na každé po 600 Sk, od roku 2009 posielal na syna 100 eur, okrem toho rodina občas na víkend pomáhala finančne s nákupom potravín, syn dostával darčeky na Vianoce a narodeniny, alebo odviekli syna niekedy na krúžky, prípadne ho postrážili. Po odsťahovaní z bytu otca si matka s jeho súhlasom zobrala všetok nábytok, aby si mohla zariadiť byt, ktorý dostala od podnájmu od mesta. Aj toto bola finančná pomoc pre syna.

11. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení z 17.04.2023 navrhol, aby odvolací súd odvolaniu matky vyhovel a vyživovaciu povinnosť otca k maloletému dieťaťu zvýšil primerane k jeho schopnostiam a možnostiam, ako aj k veku a potrebám maloletého dieťaťa.

12. Matka v následnom písomnom vyjadrení z 26.04.2023 uviedla, že s otcom sa rozišli v čase, kedy bola so synom na materskej dovolenke a zdroj jej príjmov bol rodičovský príspevok a výživné na dve staršie deti, pričom byť užívala po vzájomnej dohode. Otec užíval zase auto, ktoré kúpila matka v čase ich vzťahu. Po roku a pol materskej dovolenky nastúpila do práce, syn do jaslí, a to napriek jeho zlému zdravotnému stavu - často trpel na laryngitídu a tiež bol často hospitalizovaný v nemocnici. Otec navštívil syna naposledy v roku 2010 keď mu priniesol darček na Mikuláša, od toho času ho nekontaktoval, nedal mu darček ani na sviatky ani na Vianoce (uvedené trvá doposiaľ) a nijakým spôsobom sa nepodieľal na výchove dieťaťa. Do roku 2018 otec po dohode plánil výživné vo výške 100 eur, matka začala situáciu riešiť súdnou cestou aj z dôvodu, že do školy bolo často potrebné niečo podpísať od obidvoch rodičov a skontaktovať otca bolo veľmi ťažké. V roku 2018 bolo otcovi na súdnom pojednávaní umožnené sa so synom vídať, otec túto možnosť rázne odmietol, súd zveril dieťa do výhradnej starostlivosti matky. Na tomto súdnom pojednávaní sa sudca okrem iného spýtal otca, či sa o syna zaujíma, či ho kontaktuje na sviatky alebo či sa podieľa na nejakých výdavkoch, načo otec maloletého povedal, že nie (čo je uvedené aj v zázname z pojednávania).

13. Odvolací súd preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 65 a § 66 C.m.p., keď nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 378 ods. 1, § 385 ods. 1 C.s.p. a dospel k záveru, že v danom prípade nie sú splnené podmienky na potvrdenie (§ 387 C.s.p.) a ani na zmenu napadnutého rozhodnutia (§ 388 C.s.p.).

14. Podľa § 2 ods. 1 C.m.p. na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

15. Ako prvoradá konštatuje, že v postupe súdu prvej inštancie nezistil žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok, na ktoré je z úradnej povinnosti povinný prihliadať (§ 2 ods. 1 C.m.p., § 380 ods. 2 C.s.p.).

16. Matka v podanom odvolaní uplatnila odvolací dôvod podľa § 62 ods. 1 C.m.p., t.j. že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Tento osobitný odvolací dôvod, vzťahujúci sa na civilné mimosporové konanie, súvisí s vyšetrovacím princípom a so záujmom zistiť skutočný stav veci (§ 35 C.m.p.), t.j. skutkového základu (podkladu) rozhodnutia, ktorý je mierou čo najbližšieho priblíženia sa hmotnoprávnemu rozsahu práv, povinností a právom chránených záujmov.

17. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

18. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

19. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

20. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

21. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

22. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

23. Podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

24. Z ust. § 121 C.m.p. vyplýva, že rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery. Predpokladom na zmenu právoplatného rozhodnutia o výživnom je zmena pomerov podstatného (kvalifikovaného) rázu, v dôsledku ktorej je treba zmeniť aj výšku výživného. Zmena pomerov v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine je základnou a prvoradou skutočnosťou relevantnou pre posúdenie opodstatnenosti nároku osoby, dožadujúcej sa návrhom zvýšenia (resp. aj zníženia) výživného. Za zmenu pomerov v zmysle ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine treba považovať podstatnú zmenu pomerov, či už na strane dieťaťa, alebo rodičov, na ktorých je odkázané výživou. Pri rozhodovaní o zmene výživného musí súd porovnať okolnosti dôležité pre určenie výživného ako v čase predchádzajúceho, tak i nového rozhodnutia, a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Pri posudzovaní zmenených pomerov je treba prihliadať ku všetkým okolnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výšky výživného. Dôvodom pre zmenu vyživovacej povinnosti rodičov je len taká zmena pomerov, za ktorých bolo doposiaľ určené výživné, ktorá sa výrazným spôsobom prejaví v pomeroch účastníkov, ktorá dosahuje relevantnú intenzitu pre zmenu rozhodnutia.

25. V prejednávanej veci, po oboznámení sa s obsahom spisu dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dôsledne nevyhodnocoval rozsah odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa, pri ich vyhodnocovaní bez opory v zákonnej úprave pri určení podielu otca, ktorým sa má podieľať na uspokojovaní potrieb maloletého dieťaťa, vychádzal z výdavkov maloletého dieťaťa „nekrytých rodinným prídavkom a daňovým bonusom“, dostatočne neskúmal a nevyhodnocoval majetkové a zárobkové pomery na strane oboch rodičov a od nich sa odvíjajúcu úvahu o výške ich životnej úrovne, ktorou je následne limitovaný rozsah životnej úrovne maloletého, dôsledne ich neporovnal so stavom existujúcim v čase rozhodnutia súdu, ktorý v roku 2018 naposledy rozhodoval v otázke vyživovacej povinnosti otca na maloletého a vo vzťahu k osobným, majetkovým a zárobkovým pomeroch rodičov ani nevykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre zistenie skutočného stavu veci, v čoho dôsledku nie je možné odvolacie námietky matky vo vzťahu k prijatým skutkovým záverom a ich právnomu posúdeniu ani dôsledne a riadne vyhodnotiť.

26. Odvolací súd vyslovuje názor, že už len s prihliadnutím na odstup 4 rokov od posledného rozhodnutia súdu o vyživovacej povinnosti otca, je možné prisvedčiť záveru súdu prvej inštancie o podstatnej zmene pomerov na strane maloletého dieťaťa, odôvodnenej vekom, rozsahom a aj skladbou odôvodnených potrieb dieťaťa, jeho nástupom na strednú školu a tým, že rozsah a skladba potrieb maloletého dieťaťa, blížiaceho sa veku dospelosti, je čo do rozsahu nákladov na stravu a ošatenie, porovnateľná s nákladmi už dospelého muža. V tejto súvislosti však zdôrazňuje, že dôsledné ustálenie rozsahu odôvodnených potrieb dieťaťa má predstavovať vyčíslenie všetkých pravidelných a nepravidelných platieb na dieťa tak, aby odôvodnené potreby dieťaťa boli jednoznačne určiteľné, tieto musia vychádzať zo základných potrieb (bývanie, stravovanie, ošatenie, zdravotná starostlivosť, náklady súvisiace o školskou dochádzkou a pod.), a pokiaľ to životná úroveň rodičov dovoľuje, tiež aj so zohľadnením nákladov na voľnočasové aktivity. Následne je nutné tieto posudzovať vo vzťahu k zárobkovým možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomeroch rodičov (so súčasným porovnaním ich pomerov existujúcich v čase posledného rozhodnutia súdu) so zohľadnením práva dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni rodičov, a až napokon pristúpiť k určeniu miery, ktorou sa na odôvodnených nákladoch maloletého dieťaťa bude podieľať každý z rodičov (pri zohľadnení ich zárobkových schopností, majetkových pomerov, životnej úrovne, počtu iných vyživovacích povinností a ich výšky, plnenia vyživovacej povinnosti aj osobnou starostlivosťou o dieťa a pod.). V posudzovanej veci v ods. 11 odôvodnenia rozhodnutia súd prvej inštancie síce čo do druhu a výšky špecifikoval odôvodnené náklady maloletého dieťaťa, v týchto však opomenul sa vyporiadať s podielom maloletého na nákladoch bývania (jednoznačne patriacim medzi odôvodnené potreby dieťaťa), ku ktorým matka v konaní uvádzala, že sú od nej požadované v sume 200 eur mesačne, aktuálne ich nevie z príjmu bývalému partnerovi platiť, tento od nej požaduje, aby sa spoločne s dieťaťom odsťahovala. Dodáva, že z oznámenia matky doloženého v priebehu odvolacieho konania vyplýva, že matka sa z rodinného domu bývalého partnera odsťahovala.

27. Pokiaľ ide o zmenu pomerov na strane oboch rodičov, v prejednávanej veci súd prvej inštancie i napriek § 35 C.m.p. tieto pomery existujúce na strane oboch rodičov v čase posledného súdneho rozhodnutia o výživnom a v čase aktuálneho rozhodovania, dôsledne neposudzoval. Vo vzťahu

k majetkovým a zárobkovým pomerom matky síce v rozhodnutí konštatoval zmenu pomerov súvisiacu s odpadnutím jednej vyživovacej povinnosti matky a zvýšením jej príjmu, keďže sa zamestnala. Opomenul však, že ak aj matka bola v čase ostatného rozhodnutia súdu evidovaná v evidencii nezamestnaných s priznanou podporou v nezamestnanosti 788,70 eur, jednalo sa o iba krátke prechodné obdobie, súvisiace v danom čase s presťahovaním matky zo H. do K., keď z lustrácie v Sociálnej poisťovni doloženej v spise Okresného súdu Trnava, sp. zn. 32P/59/2018 vyplýva, že matka od roku 2016 do 6/2018 dosahovala v pracovnoprávnom vzťahu v Zariadení seniorov v H. príjem s vymeriavacím základom v priemernej mesačnej výške cca 1 600 eur. Vo vzťahu k majetkovým a zárobkovým pomerom na strane otca, v porovnaní so stavom existujúcim v čase posledného súdneho rozhodnutia, súd prvej inštancie opomenul doplniť dokazovanie aj o príjem manželky otca, spolupodieľajúcej sa na úhrade nákladov domácnosti otca, keď táto skutočnosť má podstatný význam pre posudzovanie životnej úrovne otca (ktorý v konaní deklaroval výdavky nezodpovedajúce reálne dosahovaným príjmom otca a tvrdným príjmom manželky) a nezaoberal sa ani tým, či na strane otca došlo v porovnaní s ostatným súdnym rozhodnutím k podstatnej zmene zárobkových a majetkových pomerov. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že v ods. 14 rozhodnutia ustálený príjem otca, dosahovaný otcom v čase rozhodovania vo výške 800 eur mesačne, síce zodpovedá zisteniam vyplývajúcim z vykonaného dokazovania (mesačná mzda určená otcovi v mzdovom výmere C. B. H.. 20 000 Kč po prepočte predstavuje 819 eur), avšak jedná sa o hrubú mzdu, ktorá je následne znížená o zákonné odvodové a daňové zrážky, pričom súd sa v kontexte príjmu dosahovaného otcom v čase ostatného rozhodnutia súdu a jeho následnej pracovnej histórie (otec bol od 3/22 do 12/22 nezamestnaný) súčasne nezaoberal tým, či otec (ktorý rovnako ako matka dosiahol stredoškolské vzdelanie s maturitou) riadne využíva svoje schopnosti, možnosti a pracovné skúsenosti a či nie je namieste vychádzať z jeho potencionálnych príjmov, t.j. príjmov, ktoré by mal, resp. mohol dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností (napr. vek, stupeň vzdelania a jeho zameranie, zdravotný stav, schopnosti, prax, dopyt na trhu práce a pod.). Pokiaľ ide o majetkové pomery otca, súčasťou spisu (ktorého súčasťou je aj pripojený spis Okresného súdu Trnava sp. zn. 32P/59/2018) nie sú listinné doklady verifikujúce vlastnícke práva otca a jeho manželky k deklarovaným nehnuteľnostiam a obom motorovým vozidlám, iba z ktorých je možné vyvodiť prípadnú existenciu zmeny majetkových pomerov otca.

28. V záujme úplnosti voporiadania sa s odvolacími námietkami matky, k výpočtom súdu prvej inštancie uvedeným v ods. 13 rozhodnutia, kedy tento ustálené výdavky maloletého dieťaťa (cca 450 eur mesačne) znížil o sumu 200 eur (príspevok na dieťa a daňový bonus), dáva odvolací súd súdu prvej inštancie do pozornosti, že na rozdiel od príspevku pre dieťa (rodinného prídavku), daňový bonus nepredstavuje príjem pre dieťa, ale ide o sumu, ktorú je možné si odpočítať priamo z dane a ktorá sa v prípade matky zamestnanej v pracovnom pomere, prejavila a aj naďalej prejavuje vo výške ňou dosahovaného čistého príjmu. Uvedené znamená, že pokiaľ súd prvej inštancie pri rozhodovaní o návrhu matky na zvýšenie výživného zohľadňoval výdavky maloletého dieťaťa „nekryté rodinným prídavkom a daňovým bonusom“ vo výške 250 eur mesačne, ktoré následne pri zohľadnení 2/3 podielu otca, ktorým sa na týchto odôvodnených nákladoch maloletého dieťaťa bude podieľať, premietol do zvýšenej výšky výživného, jeho rozhodnutie je nesprávne a nezodpovedajúce zákonnej úprave.

29. Pokiaľ súd prvej inštancie v rozhodnutí poukazuje na (bližšie neoznačenú) ustálenú rozhodovaciu prax, podľa ktorej výživné, ktoré hradí povinný rodič na všetky deti spolu, ku ktorým má vyživovaciu povinnosť, by malo predstavovať 20% až 30% z jeho čistého príjmu, odvolací súd s poukazom na obsah pojmu ustálená rozhodovacia prax konštatuje, že nemá vedomosť o rozhodnutiach spadajúcich pod pojem ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, v ktorých by bol takýto právny názor prezentovaný. Zdôrazňuje však, že pokiaľ niektoré okresné a odvolacie súdy odkazujú na takúto prax pri rozhodovaní o vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom odkázaným na nich výživou, jedná sa o ich úvahu, ktorá však musí vychádzať z konkrétnych, vykonaných dokazovaním zistených skutkových a právnych osobitostí každého prejednávaneho prípadu, následne zohľadňovaných v kontexte prijatej zákonnej úpravy týkajúcej sa vyživovacej povinnosti rodičov k maloletým deťom (§ 62 a nasl. Zákona o rodine).

30. Odvolací súd napokon zdôrazňuje, že v prípade, ak súd rozhoduje o dlžnom výživnom za obdobie predchádzajúce súdnemu rozhodnutiu musí zohľadniť, že použitie možnosti povinného plniť v splátkach, ktorých výška a podmienky zročnosti musia byť presne určené, je výnimočným riešením, ktoré musí byť v rozsudku presvedčivo odôvodnené dôležitými okolnosťami najmä na strane povinného (§ 232 ods. 3, 4 C.s.p.). Hľadiskami pre úvahu súdu, či má povinnému priznať výhodu splátok bude najmä výška uloženej

peňažnej povinnosti, platobná schopnosť povinného, v konaní prejavovaná snaha o plnenie záväzku, a podobne. Vzhľadom na charakter predmetu konania vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti (vrátane konania o určenie vyživovacej povinnosti a jej zmeny), nie je ani pre existujúcom návrhu oprávneného alebo povinného, účelom takéhoto postupu to, aby oprávneným, t.j. maloletým deťom boli splátky zročného výživného, na plnenie ktorých im vznikol nárok za minulé obdobie, vyplácané neprimerane dlhé obdobie. V napadnutom rozhodnutí, v ktorom súd prvej inštancie vo výroku II. uložil otcovi povinnosť zaplatiť dlh na zročnom výživnom za obdobie od 21.10.2022 do 31.01.2023 v celkovej výške 134,19 eur v mesačných splátkach vo výške 20 eur, ktoré mu uložil platiť spolu s bežným výživným, vždy do 15. dňa kalendárneho mesiaca, vopred k rukám matky, absentuje vysvetlenie dôvodov vedúcich súd prvej inštancie k tomuto výnimočnému poskytnutiu možnosti otcovi platiť dlh na výživnom za minulé obdobie v určených mesačných splátkach, a je v tomto smere nepreskúmateľné. V posudzovanej veci výnimočnosť dôvodov v zmysle § 232 ods. 3, 4 C.s.p. spochybňuje samotná výška dlhu otca na zročnom výživnom a jeho, v porovnaní s matkou, výrazne priaznivejšie majetkové pomery (rodinný dom, dve motorové vozidlá).

31. V nadväznosti na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b/, c/ C.s.p. zrušil a podľa § 391 ods. 1 C.s.p. vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Úlohou prvoinštančného súdu bude pri ďalšom prejednaní veci posúdiť a ustáliť otázky naznačené odvolacím súdom v predchádzajúcej časti rozhodnutia, po doplnení dokazovania potrebného na zistenie skutočného stavu veci (§ 35 C.m.p.) opätovne o návrhu matky na zvýšenie výživného rozhodne a odôvodní rozhodnutie tak, aby zodpovedalo ust. § 220 ods. 2 C.s.p., tzn. je povinný v ňom uviesť stručný a jasný výklad o tom, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa riadil pri posudzovaní návrhu, riadne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty účastníkov konania týkajúce sa zákonných podmienok posudzovaných vo vzťahu k zvýšeniu vyživovacej povinnosti otca, t.j. existencie podstatnej zmeny pomerov pri porovnaní s pomermi existujúcimi v čase posledného rozhodnutia súdu, majetkových a finančných pomerov na strane oboch rodičov a aj ustáleného rozsahu odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa a ich výšky pri zohľadnení ich prípadných ďalších podstatných zmien, v rozhodnutí uvedie, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal, ako ich právne a skutkovo vyhodnotil a dôvod prípadného nevykonania účastníkmi navrhnutého dokazovania.

32. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne o náhrade trov konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

33. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods. 1 C.m.p., § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).